

Informasjon om smittsom hjernehinnebetennelse

Hva er smittsom hjernehinnebetennelse (meningokokksykdom)?

Sykdommen skyldes meningokokkbakterier. De vanligste sykdomsfremkallende meningokokkbakteriene kalles A, C, W, Y og B. Friske personer kan ha meningokokker i halsen uten å bli syke, men de kan smitte andre. Hos enkelte smittede kan bakteriene finne veien til hinnene rundt hjernen og gi hjernehinnebetennelse. Andre ganger kan bakteriene formere seg i blodet (blodforgiftning) og skade viktige organer. Sykdommen utvikler seg ofte raskt, og rundt 10 % av de som får sykdommen dør.

ILLUSTRASJONSFOTO: COLOURBOX

Hvorfor er ungdom spesielt utsatt?

Friske ungdommer har oftere meningokokker i halsen enn andre. En forklaring kan være at de deltar i aktiviteter som øker risikoen for smitte og for å bli alvorlig syke. Slike aktiviteter inkluderer tett samvær med andre ungdommer over flere dager, festing, høyt alkoholforbruk, deling av flasker og sigaretter, aktiv eller passiv røyking og lite søvn. I Norge gjelder dette spesielt russefeiring, men kan også være aktuelt ved festivaler, idrettssamlinger, ungdomsleir o.l.

Hvordan kan man beskytte seg?

Risikoen for å utvikle meningokokksykdom er lavere hvis du ikke deler flasker og glass med andre, får nok søvn, har et lavt alkoholforbruk og unngår røyking. Siden sykdommen utvikler seg raskt er det svært viktig å komme tidlig til sykehus. Fyllesyke, utmattelse og meningokokksykdom kan likne på hverandre. Pass på hverandre og ta kontakt med helsepersonell dersom du tror noen av vennene dine kan være syke, særlig hvis de er har nedsatt bevissthet.

Det er også mulig å vaksinere seg. Folkehelseinstituttet anbefaler at ungdom i alderen 16–19 år vurderer å vaksinere seg mot meningokokksykdom. Anbefalingen gjelder også yngre og eldre ungdommer som deltar i aktiviteter som øker risikoen for smitte og alvorlig sykdom.

Det fins to ulike typer vaksiner. Kombinasjonsvaksine mot meningokokk gruppe A, C, W og Y (Menveo eller Nimenrix) beskytter mot alle disse fire gruppene av meningokokkbakterier. Kombinasjonsvaksinen har vært tilgjengelig i flere år og disse meningokokk-typene har stått for de fleste tilfellene av meningokokksykdom i denne aldersgruppen de senere årene.

Vaksine mot meningokokk gruppe B (Bexsero eller Trumenba) er også tilgjengelig. Det har ikke vært tilfeller forårsaket av meningokokk B hos 16-19 åringer de siste to årene.

Når bør eventuell vaksine tas?

Vaksinasjon mot meningokokk A, C, W og Y består av en dose. Vaksinasjon mot meningokokk B består av to doser med minst 2 eller 6 måneders mellomrom avhengig av vaksinepreparat. Ungdom som vil vaksinere seg før russefeiring anbefales å vaksinere seg i god tid før feiringen begynner. Etter gjennomført vaksinasjon tar det omtrent to uker før vaksinen gir beskyttelse. Beskyttelsen varer i ca 5 år, slik at vaksinasjon tidlig i videregående skole vil gi beskyttelse i russetiden og ved reiser senere i ungdomstiden. Som ved annen vaksinasjon kan disse gi bivirkninger hos noen. De vanligste bivirkningene er rødhet og ømhet på stikkstedet og uvelfølelse med hodepine eller kvalme.

Hva koster vaksinene?

Vaksinene må, på lik linje med andre vaksiner som ikke tilbys i barnevaksinasjonsprogrammet, betales av den enkelte. Vaksinen kan settes av fastlege, helsesøster eller på vaksinasjonsklinikk. Menveo eller Nimenrix koster ca kr 400 per dose mens Bexsero og Trumenba koster ca kr 850 per dose inkludert MVA og legemiddelavgift. I tillegg kan det komme et gebyr på å få satt vaksinen.